

OPLEGNOTITIE ECOLOGISCH ONDERZOEK

KASTEELPARK

TE IJSSELSTEIN

GEMEENTE IJSSELSTEIN

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

Oplegnotitie ecologisch onderzoek

Kasteelpark te IJsselstein

in de gemeente IJsselstein

Opdrachtgever	Buro SRO 't Goylaan 11 3525 AA Utrecht
Project	IJS.SRO.ECO
Rapportnummer	15063594
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	28 juli 2015
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Drs. B.G.W. Aarts
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. A.A. van Grinsven
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Flora- en faunawet dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
2.2	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	8
2.3	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	10
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	11
4	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	12
4.1	Inleiding	12
4.2	Vogels	12
4.3	Vleermuizen	12
4.4	Overige zoogdieren	12
4.5	Reptielen, amfibieën en vissen.....	13
4.6	Ongewervelden.....	13
4.7	Vaatplanten.....	14
5	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	15

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Buro SRO opdracht gekregen voor het opstellen van een oplegnotitie ecologisch onderzoek betreffende het Kasteelpark te IJsselstein in de gemeente IJsselstein.

Het onderzoek heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie en in de plannen dusdanige veranderingen hebben plaatsgevonden dat deze van invloed kunnen zijn op de conclusies van de reeds bekende ecologische onderzoeken, ten aanzien van de te verwachten/aanwezige planten- en diersoorten, die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben. De onderzoeken zijn nog geldig, maar ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen kunnen de conclusies doen veranderen. De onderzoeken zelf zijn door Econsultancy niet beoordeeld op volledigheid e.d. De bij ons bekende onderzoeken betreffen:

- *Quickscan Flora- en faunawet (Van Dijk geo- en milieutechniek, opdrachtnummer 151711, d.d. 12-8-2013);*
- *Vleermuis- en gierzwaluwonderzoek (Van Dijk geo- en milieutechniek, opdrachtnummer 151711, d.d. 22-10-2013);*
- *Inspectie huismusnesten (Van Dijk geo- en milieutechniek, opdrachtnummer 151711, d.d. 3-12-2013);*
- *Huismusonderzoek conform soortenstandaard 2011 (Van Dijk geo- en milieutechniek, opdrachtnummer 151711, d.d. 28-5-2014).*

In deze oplegnotitie is verwoord of de conclusies van de reeds uitgevoerde onderzoeken voor soort(groep)en herzien dienen te worden en of overtredingen van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet zijn te verwachten als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest bij ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ligt betreft het Kasteelpark, in de kern van IJsselstein, in de gemeente IJsselstein.

Ten opzichte van de eerdere ecologische onderzoeken in 2013 en 2014 is de onderzoekslocatie niet veranderd. Er hebben geen ingrepen plaatsgevonden. De bebouwing en het groen zijn nog aanwezig. Het verwilderde terrein bij de noodparkeerplaats is verder verruigd, er is opslag van jonge bomen aanwezig.

De figuren 1 t/m 28 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek van Econsultancy op 13 juni 2015. Deze foto's zijn genomen vanaf ongeveer dezelfde standpunten als tijdens de quickscan in 2013. Uit vergelijking van de foto's is duidelijk dat de onderzoekslocatie niet van karakter is veranderd.

Foto 1

Foto 2

Foto 3

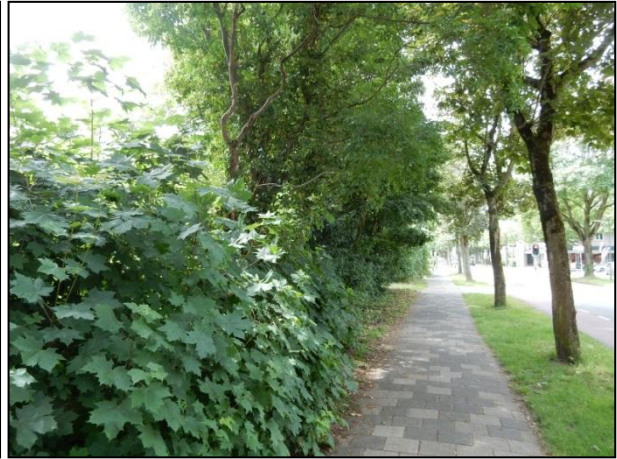

Foto 4

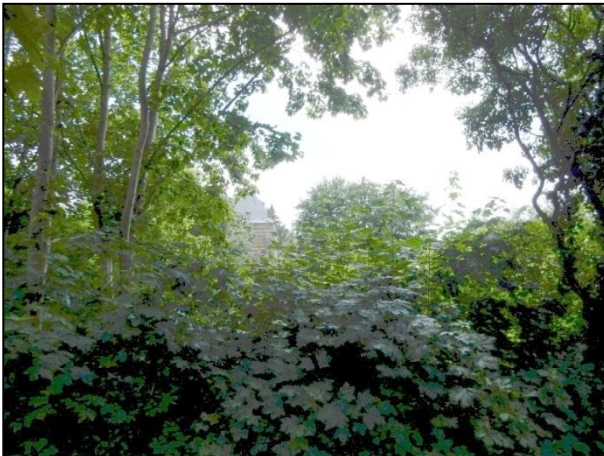

Foto 5

Foto 6

Foto 7

Foto 8

Foto 9

Foto 10

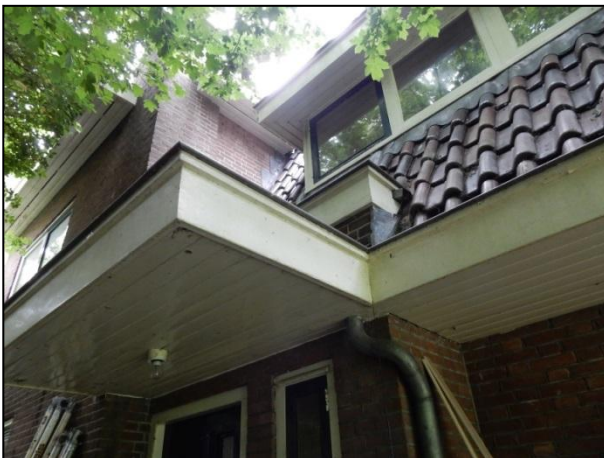

Foto 11

Foto 12

Foto 13

Foto 14

Foto 15

Foto 16

Foto 17

Foto 18

Foto 19

Foto 20

Foto 21

Foto 22

Foto 23

Foto 24

Foto 25

Foto 26

Foto 27

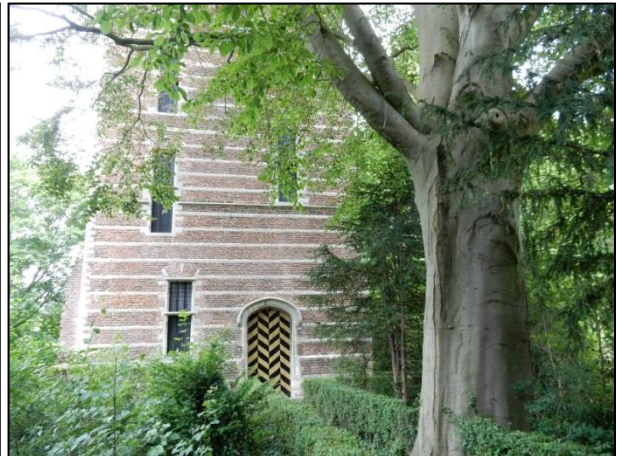
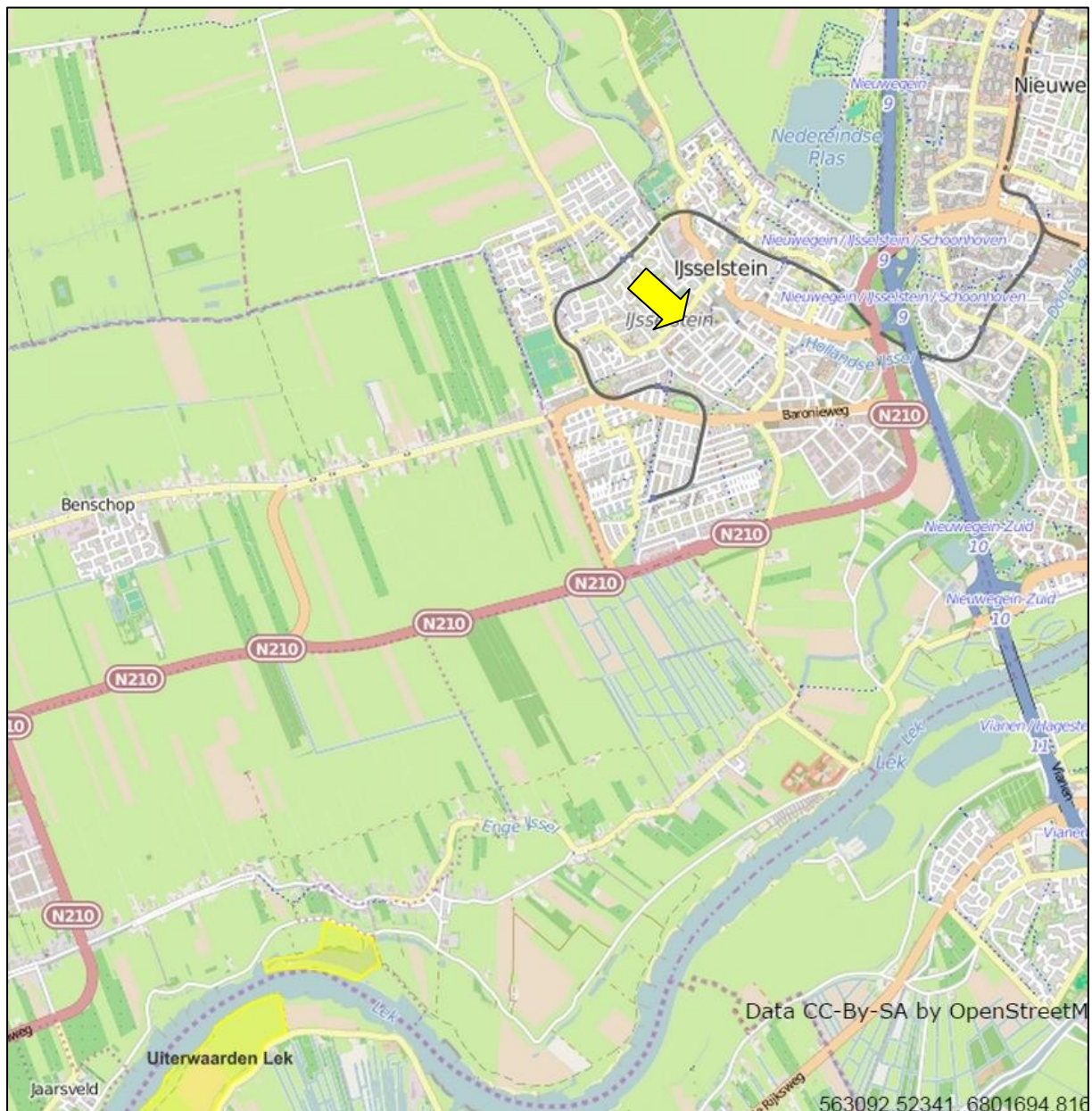

Foto 28

2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Uiterwaarden Lek, bevindt zich op circa 5 kilometer afstand ten zuidwesten van de onderzoekslocatie. In figuur 29 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000-gebieden weergegeven.

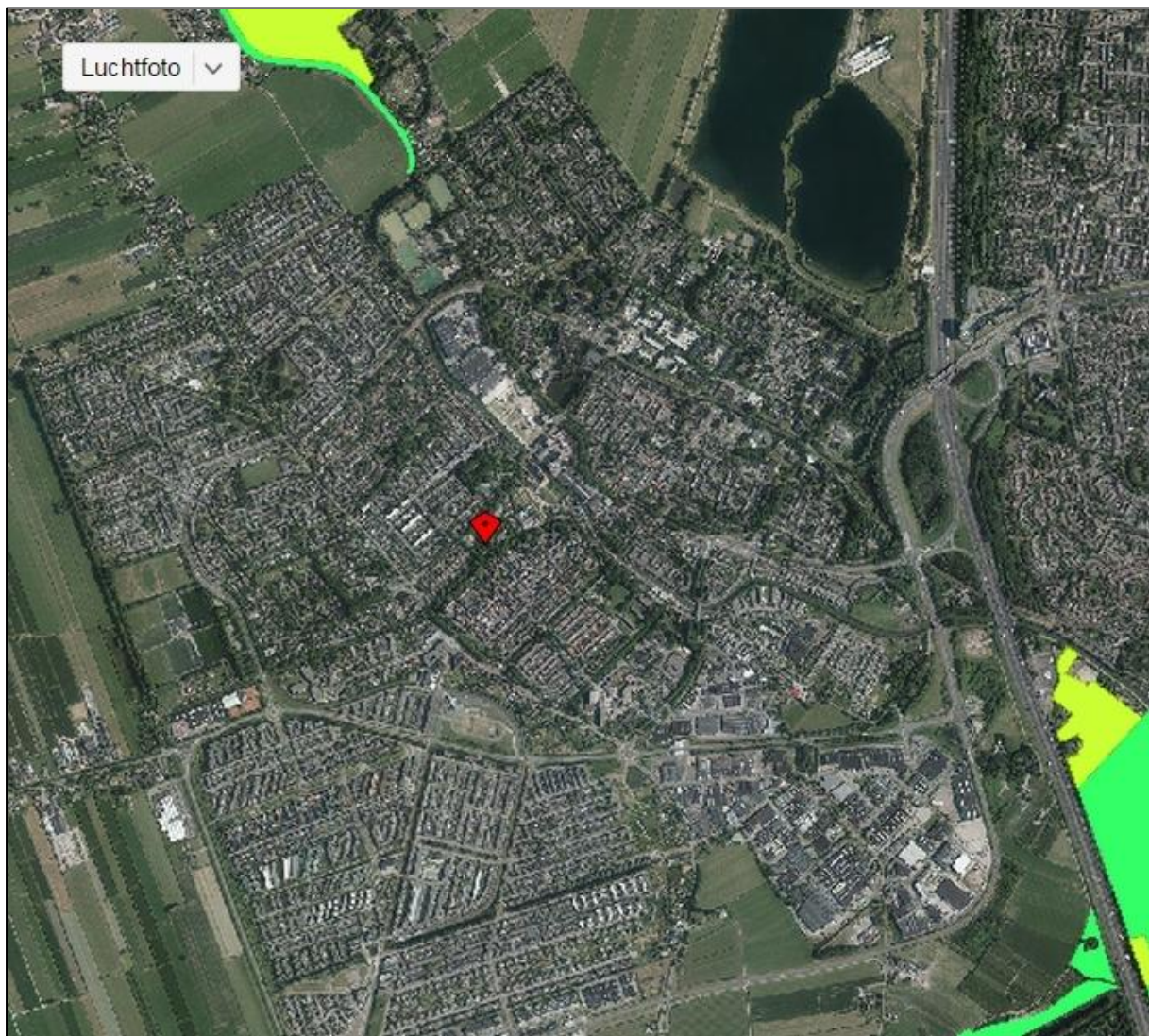
Figuur 29. Ligging onderzoekslocatie (gele pijl) ten opzichte van Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek.

Beschermde Natuurmonumenten

De onderzoekslocatie is niet gelegen in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als beschermd natuurmonument.

Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland. De onderzoekslocatie ligt ook niet in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 1,2 kilometer ten noorden van de onderzoekslocatie. Het betreft de Hollandse IJssel. In figuur 30 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 30. Ligging onderzoekslocatie (rode diamant) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (groen) en de Utrechtse Groen Contour (lichtgroen).

2.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

In de toekomst wordt de onderzoekslocatie ingericht als kasteeltuin. Het Groene Kruisgebouw zal worden gesloopt en een deel van het aanwezige groen zal worden verwijderd. Ten opzichte van de quickscan uit 2013 zijn er geen veranderingen in de plannen (figuur 31).

Figuur 31. Plankaart. Bron: Karres en Brands Landschapsarchitecten (2015).

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 13 juni 2015. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Utrecht geraadpleegd.

Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitsel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beoordeeld of de conclusies uit de quickscan flora en fauna (Quickscan Flora- en faunawet. Van Dijk geo- en milieutechniek, opdrachtnummer 151711, d.d. 12-8-2013) nog actueel zijn. De Flora- en faunawet is sinds 2013 niet (wezenlijk) veranderd. De EHS is overgegaan in het Natuurnetwerk Nederland.

4.2 Vogels

Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)

In de quickscan 2013 werd geadviseerd nader veldonderzoek uit te voeren naar gierzwaluwen en huismussen. Dit onderzoek heeft in 2013 en 2014 plaatsgevonden:

- *Vleermuis- en gierzwaluwonderzoek (Van Dijk geo- en milieutechniek, opdrachtnummer 151711, d.d. 22-10-2013);*
- *Inspectie huismusnesten (Van Dijk geo- en milieutechniek, opdrachtnummer 151711, d.d. 3-12-2013);*
- *Huismusonderzoek conform soortenstandaard 2011 (Van Dijk geo- en milieutechniek, opdrachtnummer 151711, d.d. 28-5-2014).*

De conclusies van deze onderzoeken zijn nog steeds actueel en van toepassing op de huidige plannen. Zowel de omgevingscondities als de plannen zijn niet gewijzigd ten opzichte van het onderzoek in 2013. Tijdens het veldbezoek op 13 juni 2015 zijn geen nesten van roofvogels waargenomen op de onderzoekslocatie.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van struiken, heggen en coniferen zijn er op de onderzoekslocatie geschikte nestlocaties aanwezig voor algemene vogels als merel, heggenmus, winterkoning, roodborst en houtduif. In de Quickscan 2013 werd geadviseerd om de werkzaamheden buiten het reguliere broedseizoen uit te voeren. Deze conclusie is nog steeds actueel en van toepassing op de huidige plannen.

4.3 Vleermuizen

In de Quickscan 2013 werd geadviseerd nader veldonderzoek uit te voeren naar vleermuizen. Dit vleermuisonderzoek heeft in 2013 plaatsgevonden (Vleermuis- en gierzwaluwonderzoek. Van Dijk geo- en milieutechniek, opdrachtnummer 151711, d.d. 22-10-2013). De conclusies van dit onderzoek zijn nog steeds actueel en van toepassing op de huidige plannen. Zowel de omgevingscondities als de plannen zijn niet gewijzigd ten opzichte van het onderzoek in 2013.

4.4 Overige zoogdieren

Streng beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter. Deze soort komt in de omgeving weinig voor. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of verblijfplaats door deze soort. Bij intensief gebruik van een locatie door deze soort zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. Gelet op het ontbreken ervan kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is door de steenmarter.

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, zodat de aanwezigheid van een vaste- rust of verblijfplaats van eekhoorn kan worden uitgesloten.

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.5 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig.

Amfibieën

Doordat wateroppervlakten als beken, sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën op de onderzoekslocatie uitgesloten. De Stadsgracht langs het plangebied behoort niet tot de onderzoekslocatie; bovendien vinden er aan de Stadsgracht geen ingrepen plaats.

De onderzoekslocatie vormt weinig geschikt landhabitat voor amfibieën. Incidenteel kunnen algemene soorten als bruine kikker en gewone pad beschutting vinden tussen de beplanting en onder de houtopslag ten oosten van de siertuin. Voor de mogelijk incidenteel te verwachten soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Vissen

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater op de onderzoekslocatie kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten. De Stadsgracht langs het plangebied behoort niet tot de onderzoekslocatie; bovendien vinden er aan de Stadsgracht geen ingrepen plaats.

4.6 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Flora- en faunawet een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige ongewervelden

Overige beschermde ongewervelde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, zijn niet op de onderzoekslocatie te verwachten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

4.7 Vaatplanten

Aangezien de locatie geheel bestaat uit bebouwing, verharding, tuin, erf en verruigd terrein is het niet te verwachten dat er streng beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste streng beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn streng beschermde vaatplanten op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

Tijdens het veldbezoek op 13 juni 2015 zijn wel twee lichter beschermde plantensoorten aangetroffen op de onderzoekslocatie. Op het verruigde, braakliggende terrein nabij de noodparkeerplaats zijn diverse exemplaren van de grote kaardenbol aanwezig. Deze plantensoort staat vermeld op Tabel 1 bij de Flora- en faunawet. Voor deze plantensoort geldt een algehele vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen, er hoeft voor het vernietigen van de planten geen ontheffing te worden aangevraagd. In de tuin langs het toegangspad tot de kasteeltoren zijn 8 exemplaren daslook aangetroffen (zie figuur 32). Deze plantensoort staat vermeld op Tabel 2 bij de Flora- en faunawet. Voor deze plantensoort geldt geen vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen, er dient voor het vernietigen van de planten een ontheffing te worden aangevraagd. Het is echter ook mogelijk zonder ontheffing te werken conform een goedgekeurde gedragscode Flora- en faunawet. Het is overigens niet duidelijk of de plannen voorzien in ingrepen in deze tuin (vergelijk met figuur 31). De planten zouden ook aangeplant kunnen zijn en vallen dan niet onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet.

Figuur 32. Locatie daslook in 2015 (oranje cirkel).

5 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Buro SRO een oplegnotitie ecologisch onderzoek opgesteld ter plaatse van het Kasteelpark te IJsselstein in de gemeente IJsselstein.

Het onderzoek heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie en in de plannen dusdanige veranderingen hebben plaatsgevonden dat deze van invloed kunnen zijn op de conclusies van de reeds bekende ecologische onderzoeken, ten aanzien van de te verwachten/aanwezige planten- en diersoorten, die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben. De onderzoeken zijn nog geldig, maar ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen kunnen de conclusies doen veranderen.

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

Ten opzichte van de eerdere ecologische onderzoeken in 2013 en 2014 is de onderzoekslocatie niet veranderd. Er hebben geen ingrepen plaatsgevonden. De bebouwing en het groen zijn nog aanwezig. Het verwilderde terrein bij de noodparkeerplaats is verder verruigd, er is opslag van jonge bomen aanwezig.

Ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden

De onderzoekslocatie is niet gelegen in of nabij beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten of het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). De plannen hebben ook geen externe effecten op dergelijke natuurgebieden.

Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

In de toekomst wordt de onderzoekslocatie ingericht als kasteeltuin. Het Groene Kruisgebouw zal worden gesloopt en een deel van het aanwezige groen zal worden verwijderd. Ten opzichte van de quickscan uit 2013 zijn er geen veranderingen in de plannen.

Beschermde planten- en diersoorten

De conclusies van de ecologische onderzoeken uit 2013 en 2014 zijn voor de meeste soortgroepen nog steeds actueel en van toepassing op de huidige plannen. Zowel de omgevingscondities als de plannen zijn niet gewijzigd ten opzichte van het onderzoek in 2013.

Voor vaatplanten geldt echter dat in 2015 twee plantensoorten zijn aangetroffen die in 2013 niet zijn waargenomen: grote kaardenbol en daslook. Op het verruigde, braakliggende terrein nabij de noodparkeerplaats zijn diverse exemplaren van de grote kaardenbol aanwezig. Deze plantensoort staat vermeld op Tabel 1 bij de Flora- en faunawet. Voor deze plantensoort geldt een algehele vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen, er hoeft voor het vernietigen van de planten geen ontheffing te worden aangevraagd. In de tuin langs het toegangspad tot de kasteeltoren zijn 8 exemplaren daslook aangetroffen. Deze plantensoort staat vermeld op Tabel 2 bij de Flora- en faunawet. Voor deze plantensoort geldt geen vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen, er dient voor het vernietigen van de planten een ontheffing te worden aangevraagd. Het is echter ook mogelijk zonder ontheffing te werken conform een goedgekeurde gedragscode Flora- en faunawet. Het is overigens niet duidelijk of de plannen voorzien in ingrepen in deze tuin.

Algehele conclusie

De conclusies van de ecologische onderzoeken uit 2013 en 2014 zijn voor de meeste soortgroepen nog steeds actueel en van toepassing op de huidige plannen. Zowel de omgevingscondities als de plannen zijn niet gewijzigd ten opzichte van het onderzoek in 2013. Tijdens de actualisatie in 2015 is

op de onderzoekslocatie een beschermde plantensoort aangetroffen, dat voorkomt. Indien er al ingrepen moeten plaatsvinden op de standplaats van deze planten, dan kunnen de werkzaamheden voortgang vinden zonder een ontheffing van de Flora- en faunawet door te werken conform een goedgekeurde gedragscode.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Algemene Literatuur

- Boesveld, A., A.W. Gmelig Meyling & I. van Lente 2011. Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2010. Platte schijfhoren *Anisus vorticulus*. Stichting ANEMOON, Bennebroek.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay & I. Wynhoff 2006. De dagvlinders van Nederland: verspreiding en bescherming. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / KNNV Uitgeverij, Utrecht / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Bouwman, J.H., V.J. Kalkman, G. Abbingh, E.P. de Boer, R.P.G. Geraerds, D. Groenendijk, R. Keteelaar, R. Manger & T. Termaat 2008. Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen. *Brachytron* 11(2): 103-198.
Online versie: <http://www.brachytron.nl/Brachytron/Brachytron112inhoud.html>
- CBS, PBL & Wageningen UR 2012. Planten van de Habitatrichtlijn, 2007-2011 (indicator 1086, versie 04, 6 juli 2012). www.compendiumvoordeleefomgeving.nl. CBS, Den Haag / Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag/Bilthoven / Wageningen UR, Wageningen.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (red.) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- van Delft, J., A. de Bruin & P. Frigge 2013. Waarnemingenoverzicht 2012. *RAVON Tijdschrift* 51, 15(5): 119-132.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie maart 2014.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*, versie maart 2014.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Kleine modderkruiper *Cobitis taenia*, versie maart 2014.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Buizerd, *Buteo buteo*, versie maart 2014.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Bever *Castor fiber*, versie maart 2014.
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- van Harxen, R. & P. Stroeken 2011. De Steenuil. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- van Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied, Den Haag.

- Huijbregts, H. 2003. Beschermde kevers in Nederland (Coleoptera). Nederlandse Faunistische Mededelingen 19: 1-34.
- Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée 2008. Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrictlijn. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij 1990. Handleiding voor de bescherming van bedreigde muurplanten. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! De Flora- en faunawet in de praktijk; informatie over vrijstellingen, ontheffingen en gedragscodes. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- de Nie, H.W. 1996. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Stichting Atlas verspreiding Nederlandse zoetwatervissen / Media Publishing Int., Doetinchem.
- Odé, B., Beringen, R. & van der Slikke, W. 2009. Rapportage Bedreigde Soorten Project 2009. Floron, Leiden.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Spitzen - van der Sluijs, A.M., G.W. Willink, R. Creemers, F.G.W.A. Ottburg, R.J. de Boer, P.M.L. Pfaff, W.W. de Wild, D.J. Stronks, R.J.H. Schröder, M.T. de Vos, D.M. Soes, P. Frigge & P.J.H. Struijk 2007. Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985 - 2005. Stichting RAVON, Nijmegen.

Algemene websites

www.anemoon.org (soortgegevens ongewervelden)
www.eis-nederland.nl (soortgegevens ongewervelden)
www.floron.nl (soortgegevens planten)
www.provincie-utrecht.nl (EHS en beschermde gebieden in Utrecht)
www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
www.rijksoverheid.nl (natuurwetgeving)
www.mijn.rvo.nl (natuurwetgeving)
www.rvo.nl (nationale natuurwetgeving en soortenstandaards)
www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten)

www.verspreidingsatlas.nl/planten (verspreidingsgegevens planten)
www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)
www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Verklarende woordenlijst

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

